

Godišnji narativni izveštaj o radu Grupe MOST za 2015.

SADRŽAJ:	STRANA
I Seminari Grupe MOST	1
II Projekat „Unapređivanje obrazovanja kroz razvoj mreže podrške IO“	2
III saradnja u realizaciji projekata drugih institucija i organizacija	6

I SEMINARI MOSTA U 2015.

1. Akreditacija seminari

Akreditovani programi stručnog usavršavanja zaposlenih u obrazovanju za 2015/16. Školsku godinu (<http://katalog2015.zuov.rs/>) su:

Br.	Naziv obuke	Katal. broj
1	Učionica dobre volje	138
2	Filozofija s decom	17
3	Motivacija i psihološki principi učenja	403
4	Inkluzivno obrazovanje i individualni obrazovni plan (IOP)	287
5	Autistični spektar, hiperaktivnost, disleksija i druge smetnje – strategije	282

2. Realizovani seminari

U toku 2015 godine održano je 28 seminara i to:

1. Učionica dobre volje, kat. br. 138 u 4 grupe u sledećim ustanovama:

a. OŠ „Jovan Popović”	Beograd	20-22. februar 2015.
b. CSU Kruševac	Kruševac	21-23. avgust 2015.
c. OŠ „14. oktobar”	Barič	20-22. novembar 2015.
d. ŠOSO „Vožd”	Beograd	24-26. decembar 2015.

2. Filozofija sa decom, kat. br. 17 - 1 grupa u:

a. OŠ „Josif Pančić”	Beograd	04-05. april 2015.

3. Motivacija i psihološki principi učenja, kat. br. 403 u 2 grupe u sledećim ustanovama:

a. OŠ "Branko Radičević"	Melnica	05-06. decembar 2015.
b. Gimnazija	Bečej	28-29. decembar 2015.

4. Inkluzivno obrazovanje i individualni obrazovni plan, kat. br. 287 u 17 grupa u sledećim ustanovama:

a. OŠ "Branko Radičević"	Boljevci	31.jan-01.feb. 2015.
b. OŠ "Vladimir Rolović"	Beograd	07-08. februar 2015.
c. Građevinska škola	Beograd	21-22. februar 2015.
d. OŠ "Đura Daničić"	Beograd	21-22. mart 2015.
e. OŠ "Radivoj Popović"	Zemun	17-18. april 2015.
f. OŠ "Jovan Jovanović Zmaj"	Surdulica	09-10. maj 2015.
g. TUŠ "Toza Dragović"	Kragujevac	16-17. maj 2015.
h. SŠ "Svetozar Miletić"	Novi Sad	20-21. avgust 2015.
i. OŠ "Janko Veselinović"	Beograd	19-20. septembar 2015.
j. Tehnička škola	Kosjerić	24-25. oktobar 2015.
k. Mlekarska škola sa domom učenika	Pirot	31.okt-01.nov. 2015.
l. Gimnazija i ekonomska škola	Kovin	14-15. novembar 2015.
m. OŠ "Milena Pavlović Barili"	Beograd	14-15. novembar 2015.
n. Poljoprivredna škola sa domom učenika	Valjevo	27-28. novembar 2015.
o. Poljoprivredna škola sa domom učenika	Valjevo	27-28. novembar 2015.
p. OŠ "Jovan Ristić"	Borča	12-13. decembar 2015.
q. OŠ "Kneginja Milica"	Novi Beograd	12-13. decembar 2015.

5. Autistični spektar, hiperaktivnost, disleksija i druge smetnje - strategije - kat. br. 282 u 4 grupe u:

a. OŠ "Pavle Savić"	Beograd	21-22. februar 2015.
b. OŠ "Nikola Vukićević"	Sombor	20-21. avgust 2015.
c. OŠ "Vuk Karadžić"	Sočanica	10-11. oktobar 2015.
d. Ugostiteljsko-turistička škola	Beograd	31. okt-01. nov. 2015.

II PROJEKAT „UNAPREĐIVANJE OBRAZOVANJA KROZ RAZVOJ MREŽE PODRŠKE IO“

Druga faza projekta „Unapređivanje obrazovanja u Srbiji kroz razvoj Mreže podrške inkluzivnom obrazovanju“ počela je 23. 12. 2013. godine. Projekat traje 19 meseci

Osnovni podaci o projektu

Naziv projekta: Unapređivanje obrazovanja u Srbiji kroz razvoj Meže podrške inkluzivnom obrazovanju II

Trajanje: druga faza: 23.12. 2013. – 22. juli 2015. (19 meseci). Napomena: projekat je produžen do 31. oktoba 2015. godine.

Donator: UNICEF

Partneri: Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije

Nosilac: Mreža podrške IO i Grupa MOST

Page | 3

**Kontakt osobe: Ljiljana Simić, koordinatorka Mreže (e-mail: iomreza1@gmail.com)
Snježana Mrše, menadžerka projekta / Grupa MOST
(e-mail: njeza@eunet.rs)**

Kratak opis projekta

Opšti cilj projekta je unapređivanje politike i prakse inkluzivnog obrazovanja u Srbiji kroz razvoj mehanizama horizontalnog učenja i pružanje profesionalnih usluga obrazovnim ustanovama i drugim akterima obrazovanja kojima je potrebna podrška.

Specifični ciljevi su

1. Razvoj održive mreže profesionalne podrške inkluzivnom obrazovanju
2. Podizanje kapaciteta Ministarstva prosvete i model škola za unapređivanje inkluzivnog obrazovanja u Srbiji
3. Promovisanje dobre prakse inkluzivnog obrazovanja i pružanje direktnih profesionalnih usluga ustanovama i pojedincima kojima je podrška potrebna.

Planirane aktivnosti su:

1.1 Uspostavljanje koordinacionog tela/sekretarijata Mreže

1.4 Izrada strateškog plana MIO

1.8 Razvoj predloga institucionalizacije Mreže podrške inkluzivnom obrazovanju

1.9 Predlog unapređivanja praćenja usluga MIO

2.1 Studijske posete prosvetnih savetnika ŠU

2.2 Obuka zaposlenih u srednjim školama (10 + 18 grupa – Anex)

2.3 Obuka eksternih evaluatora

2.4 Ekspertska podrška ZVKOV-u u izradi standarda kvaliteta predškolskog obrazovanja

2.5.1 Veliki sastanak MIO

2.5.2 2 okrugla stola za članove MIO

3.1 Podrška razvoju i sprovođenju lokalnih inicijativa

(5 grantova za razvoj lokalnih inicijativa i 8 grantova za male projekte model škola)

4.1 Dizajn i ažuriranje veb stranice Mreže i prezentacije

4.2 Prikupljanje primera dobre prakse inkluzivnog obrazovanja

4.3 Pružanje direktne profesionalne podrške obrazovnim ustanovama

Na osnovu zahteva za podrškom koji dolaze od škola, nastavnika ili roditelja, regionalni koordinatori (zajedno sa predstavnicima Školskih uprava) će organizovati 108 poludnevnih poseta različitim obrazovnim ustanovama. Standardni program posete školi sastoji se od tri koraka: susret sa upravom škole, poseta času i sastanak sa roditeljima, nastavnicima i školskim timom za inkluzivno obrazovanje. Školske posete završavaju se zajednički dogovorenim planom aktivnosti čije sprovođenje će pratiti predstavnici Školske uprave. Nakon dobijene podrške, korisnici će vrednovati njen kvalitet. Timovi koji posećuju škole imaju priliku da dobiju podršku mentora (27 mentorskih poseta).

4.4 Horizontalno učenje

Projektom su predviđene 20 studijskih poseta model školama inkluzivnog obrazovanja.

4.5 Promocija inkluzivnog obrazovanja kroz razvoj Vršnjačke mreže podrške IO

2. Realizacija aktivnosti na projektu

REZULTAT 1: Mreža podrške inkluzivnom obrazovanju je institucionalizovana

1.1 Podržano koordinaciono telo / sekretarijat MIO – sekretarijat MIO podržan i izvodi aktivnosti prema planu.

1.2 Izrađen Strateški plan MIO

1.3 Razvijeni predlozi za implementaciju mehanizama institucionalizacije MIO

U okviru predloga mera za institucionalizaciju Mreže podrške inkluzivnom obrazovanju nastala su četiri dokumenta:

- Predlog kriterijuma i procedura za stavljanje na listu lica,
- Predlog kriterijuma i procedura za stavljanje na listu škola (ustanova),
- Predlog kriterijuma i procedura za sticanje statusa model centra
- Predlog kriterijuma i dodatne procedure za profesionalno napredovanje sticanjem zvanja na osnovu rada u MIO.

1.4 Evaluacija rada Mreže podrške IO

Za evaluaciju rada Mreže podrške IO angažovana je konsultantkinja iz Instituta za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu, dr Dragica Pavlović Babić.

Rezultat 2: Unapređeni su kapaciteti članova MIO i zaposlenih u obrazovnom sektoru

2.5. Kapaciteti članova MIO su unapređeni kroz podršku velikom sastanku MIO i okrugle stolove.

2.5.1 Sastanak/obuka MIO članica - U odnosu na planirano, došlo je do izmene ove aktivnosti pa su umesto Velikog sastanka za sve članice Mreže realizovana dva sastanka/obuke za najaktivnije članice MIO.

- **Prvi trodnevni sastanak/obuka** održan je u Studentskom odmaralištu "Radojka Lakić" na Avali, od 20-22. decembra 2014. godine. Učešće je uzelo 40 članova i članica Mreže podrške inkluzivnom obrazovanju
- **Drugi trodnevni sastanak/obuka** održan je u Šapcu, u Hotel Sloboda, od 16-18. oktobra 2015. godine za 60 najaktivnijih članica i članova MIO pod nazivom "Jačanje kompetencija članova Mreže za podršku inkluzivnom obrazovanju".

2.5.2 Okrugli stolovi o IO - U skladu sa planiranim održana su dva okrugla stola

- **Prvi okrugli sto** na temu "Upis u školu u svetlu inkluzivnog obrazovanja" održan je u ponedeljak, 25. maja 2015. godine u Beogradu, u Hotelu Park, uz učešće 36 članova MIO, predstavnika obrazovnih ustanova, Grupe za socijalnu inkluziju i UNICEF-a.

- **Drugi okrugli sto** pod nazivom “Politike i prakse inkluzivnog obrazovanja u Srbiji “ realizovan je 02. novembra 2015.god. u Hotelu Park uz učešće 55 učesnika, predstavnika Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, UNCIEF-a, Zaštitnika građana, Poverenice za zaštitu ravnopravnosti, Švajcarske agencije za razvoj, članova i članica Mreže podrške inkluzivnom obrazovanju, kao i vaspitača/ica, nastavnika/ica i stručnih saradnika/ica dobitnika i dobitnica nagrada za primere dobre prakse inkluzivnog obrazovanja na konkursu Mreže podrške IO

REZULTAT 3: Razvijeni su novi modeli lokalnih mreža podrške inkluzivnom obrazovanju

3.1 Podržana 4 mala projekta model škola/ustanove dobre prakse IO

- **OŠ „Milutin i Draginja Todorović“, Kragujevac – Zajedno do uspeha**

Cilj: Unapređivanje obrazovne i socijalne inkluzije dece/učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, dece/učenika iz osetljivih grupa u gradu kragujevcu, jačanjem međuinstitucionalne saradnje lokalnih partnera u mreži podrške

Glavne aktivnosti: tri okrugla stola, sastanci LM, izrada Kataloga usluga na lokalnom nivou, studijska poseta OŠ “Bata Bulić”, Petrovac na Mlavi.

- **OŠ „Miroslav Antić“, Čonoplja – Model škola kao resurs za osnaživanje srednjih škola u radu sa učenicima i roditeljima iz osetljivih kategorija**

Cilj: Osnaživanje učenika i roditelja iz osetljivih kategorija za pravi izbor i povećanje osetljivosti nastavnika iz srednjih škola za različite vidove podrške navedenim učenicima s ciljem završetka srednje škole. Model škola inkluzivnog obrazovanja kao resurs za pružanje podrške.

Glavne aktivnosti: sastanci, predavanja, posete srednjim školama, okrugli sto.

- **OŠ „Sonja Marinković“, Subotica – Karika koja nedostaje**

Cilj: Unapređivanje obrazovne i socijalne inkluzije kroz osnaživanje srednjih škola i uspostavljanje institucionalnih mehanizama podrške i praćenja razvoja dece iz osetljivih grupa definisanjem interesornih uloga i odgovornosti

Glavne aktivnosti: sastanci lokalnih mreža Subotica i Odžaci, sastanak aktiva stručnih saradnika, studijska poseta model školi, obuka zaposlenih u srednjim školama o io, formiranje i obuka vršnjačkih timova za io Subotice i Odžaka, okrugli sto o ulozi roditelja, tribina IO očima vršnjaka, promotivne aktivnosti,

- **OŠ „Zdravko Gložanski“, Bečej – Inkluzivno ekskluzivni Bečej 2**

Cilj: Unapređivanje obrazovne i socijalne inkluzije dece iz osetljivih grupa u opštini Bečej uspostavljanjem lokalne inkluzivne mreže kroz formiranje sistema i mehanizama praćenja razvoja dece od strane relevantnih institucija, i kroz pružanje sveobuhvatne stručne podrške nastavnicima, deci sa smetnjama u razvoju, njihovim roditeljima i vršnjacima korišćenjem svih raspoloživih resursa u lokalnoj sredini

Glavne aktivnosti: okrugli sto STIO, formiranje lokalne MIO, liflet, tribina-primeri dp, sastanak sa STIO srednjih škola, ugledni časovi, 2 obuke za nastavnike o IO, roditeljski sastanak, izbor roditelja dece sa smetnjama u razvoju u savete roditelja ustanova, predlog pravilnika o dodatnoj podršci opštine Bečej, sastanak vršnjačkih timova, umetničke radionice.

3.2 Monitoring lokalnih akcija i malih projekata

Članice koordinacionog tela MIO pratile su implementaciju i sprovođenje lokalnih akcija i malih projekata i podnosili monitoring izveštaje PM timu.

REZULTAT 4: Povećan broj obrazovnih ustanova koje je MIO podržala

4.1 MIO je promovisana a web-sajt redovno ažuriran

4.2.2 Prikupljeni primeri dobre prakse

Nakon drugog konkursa, stiglo je 128 prijava. Zbog toga se postupak selekcije odvijao u dve faze- u prvoj su regionalne koordinatorke i članica Saveta MIO Milena Jerotijević i razvrstale sve pristigle radove u tri

kategorije – za nagrađivanje, za objavljivanje, i ne zadovoljava. U drugoj fazi, selekciona komisija je od 35 radova koji su ušli u najuži izbor odabrala 6 radova koji su nagrađeni. Svi nagrađeni radovi objavljeni su na web-sajtu MIO, kao i na društvenim mrežama.

4.2.5 Realizovano 5 tribina za roditelje i vršnjake

Od 20. septembra do 07. oktobra 2015. (ŠU Kraljevo u Gimnaziji u Vrnjačkoj banji, ŠU Valjevo u Tehičkoj školi Valjevo, ŠU Zaječar u Tehičkoj školi u Zaječaru, ŠU Sombor u Sportsko-poslovnom centru u Odžacima i ŠU Požarevac u Požarevačkoj gimnaziji).

4.3 Direktna podrška obrazovnim ustanovama

Posete školama – tokom 2015 godine realizovano 58 poseta. Ova aktivnost nastavljena je i nakon završetka projekta, volonterski.

4.4. Podrška horizontalnom učenju

Tokom 2015. godine realizovano je 7 studijskih poseta model školama IO

4.5 Formirana je Vršnjačka mreža podrške IO i njeni članovi su unapredili svoje kompetencije.

Tokom 2015. godine održana su dva sastanka / obuke za članove VMIO (Novi Sad i Zlatibor)

III SARADNJA U REALIZACIJI PROJEKATA DRUGIH INSTITUCIJA I ORGANIZACIJA

Članice Grupe MOST su sarađivale na drugim projektima:

1. Konzorcijum koji predvodi **Hulla & Co, Human Dynamics K.G & MPNTR RS, Beograd**: „Podrška razvoju ljudskog kapitala i istraživanju – Opšte obrazovanje i razvoj ljudskog kapitala (EC, 2013-2015)„ Radmila Gošović, Danijela Petrović, Milena Jerotijević i Snježana Mrše su učestvovala u realizaciji poslednjeg talasa obuka za škole vežbaonice (komponenta 4), kao i u osmišljavanju i realizovanju *on line* obuka za pilot škole (komponenta 2).
2. **REF**: „Mentorska podrška učenicima srednjih škola romske nacionalnosti u uspešnom završavanju škole: Uvod u ulogu mentora – modul 1 i 2“ Radmila Gošović je učestvovala u osmišljavanju i realizovanju obuke namenjene mentorima romskih učenika u srednjim školama u Srbiji i Tuzlanskom kantonu.
3. **Centar za obrazovne politike (COP), Beograd**: Interkulturalno obrazovanje Radmila Gošović i Danijela Petrović su učestvovala u pisanju priručnika.
4. **Centar za obrazovne politike (COP), Beograd**: „Sprečavanje osipanja učenika iz obrazovnog sistema Republike Srbije“ Radmila Gošović je učestvovala u projektu u svojstvu mentorke za SSŠ „4. Juli“ i OŠ „Bratstvo jedinstvo“, Vrbas. Sanja Miloradović je članica projektnog odbora ovog projekta.
5. **Incest trauma centar (ITC), Beograd**: Milena Jerotijević i Snježana Mrše su kao članice etičkog i nadzornog odbora projekta podržale nastajanje prve **Nacionalne studije o društvenom problemu seksualnog zlostavljanja dece u Republici Srbiji** i sarađivale u izradi nacrtu **Nacionalne strategije u oblasti obrazovanja za sprečavanje seksualnog zlostavljanja dece u Republici Srbiji**.
6. **IZI VelikiMali, Pančevo**:

Milena Jerotijević je u okviru projekta „Razvoj usluge lični pratilac deteta u gradu Beogradu“ (sekretarijat za socijalnu zaštitu grada Beograda), učestvovala u kreiranju i realizaciji nekoliko obuka u oblasti inkluzivnog obrazovanja za lične pratioce i roditelje.

U okviru projekta "Info linija za roditelje - podrška inkluzivnom obrazovanju" (Unicef, MPNTR) učestvovala je u kreiranju i realizaciji obuke za prosvetne savetnike na temu saradnje sa roditeljima dece sa smetnjama u razvoju.

U okviru projekta "Podrška implementaciji IO u Srbiji" (Civil Rights Defenders) učestvovala je pružanju stručne podrške obrazovnoj ustanovi u Prijepolju

Milena je učestvovala i planiranju projektnih aktivnosti IZI VelikiMali u oblasti inkluzivnog obrazovanja.

7. **Centar za socijalne politike**, (UNICEF) Projekat: Osnaživanje kapaciteta interresornih komisija (IRK) za pružanje dodatne podrške deci za uključivanje u rani razvoj i obrazovanje, Sanja Miloradović je saradnica supervizorka, zadužena za obuke, planiranje mentorskog rada i kontinuirano podizanje kvaliteta rada za IRK iz 10 opština u Srbiji i 17 beogradskih opština
8. **Republički zavod za socijalnu zaštitu**, UNICEF: „Koncipiranje i pilotiranje usluge Porodični saradnik“, Sanja Miloradović je koordinatorka projekta, zadužena za koncipiranje i fino podešavanje usluge.

U Beogradu,

23/02/2016

Snežana Lazarević
Radmila Gošović